

NASZ GŁOS

Cena egzemplarza
15 gr.
Prenum. kwartalna:
w Tarnowie 2 25 zł.
na prowincji 2 50 zł.

Tygodnik polityczno-społeczny.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: TARNÓW, UL. SEMINARSKA 7
Redaktor przyjmuje w dnie powszednie od godziny 4. do 5. po południu.
Telefon Nr. 433. Konto P. K. O. Kraków 407.615. Telefon Nr. 433.

Drobne ogłoszenia
za słowo 15 groszy.
Ogłoszenia handlowe
według obliczeń

Idee „paneuropejskie“ a idea narodowa.

(SAP) Po wojnie światowej ujawniły się w wielu państwach silne prądy nacjonalistyczne, nieraz w bardzo brutalnej formie, ale z drugiej strony wzmogła się też propaganda internacjonalizmu, zmierzającego do stworzenia jakichś wielkich międzynarodowych organizmów politycznych. Do najwybitniejszych szermierzy internacjonalizmu należy hr. Ryszard Coudenhove-Kalergi, który świeżo — w ostatnim numerze miesięcznika „Paneuropa“ przedstawił historię ruchu „paneuropejskiego.“ Ruch ten rozpoczął się w r. 1922 w Wiedniu. W ciągu 7 lat zebrał hr. Coudenhove-Kalergi we wszystkich krajach — także w Polsce — grono ludzi, którzy jego plan przyjęli i zaczęli działać, co prawda narazie bez wielkiego powodzenia.

Zasadniczą ideą planu Coudenhovego jest podział świata na kilka wielkich związków politycznych. Między naród a ludzkość chce on wstawić coś trzeciego, pośredniego. Państwo, obejmujące cały świat, jest jego zdaniem mrzonką, ale z drugiej strony współczesne państwa europejskie są też zbyt małe, zwłaszcza, że wielkie wynalazki komunikacyjne zmniejszyły odległości między państwami. A że przytem poza Europą istnieją wielkie organizmy polityczne, takie jak Rosja, imperjum angielskie lub Ameryka, więc według Coudenhovego należałoby złączyć te dwadzieścia kilka państw istniejących w Europie w jedną wielką „Paneropę“. Taka „Paneuropa“ liczyłaby około 5 milionów kwadratowych powierzchni i 300 milionów ludności, a wraz z koloniami w Afryce 429 milionów mieszkańców. Granice polityczne i celne byłyby zniesione. — Ustrój takiej „Paneuropy“ byłby wzorowany na ustroju Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Zjednoczone państwa europejskie nie potrzebowałyby się lękać Sowietów, a z drugiej strony „potrafiłyby się wyzwolić z finansowej zależności od Ameryki.

Jest to plan pozornie bardzo piękny. Coudenhove zapewnia, że wszystkie narody byłyby w tej „Paneuropie“ sprawiedliwie traktowane i że wszystkimby się dobrze powiodło. Historia jednak poucza nas, że niesłuchanie trudno jest stworzyć taki organizm państwowy, w którymby się kilka narodów mogło cieszyć jednakiemi prawami i równie pomyślnie się rozwijać.

Stany Zjednoczone, które Coudenhove podaje jako wzór, nie są wcale państwem wielonarodowym, lecz anglosaskiem. Język angielski jest językiem panującym. Anglosasi są najliczniejszą częścią ludności. Emigrantów z Europy chętnieby wynarodowili. Z tego też powodu ograniczają liczbę emigrantów, którzy mogą przybyć z Europy. Także wychodźcy z Polski

są narażeni na wynarodowienie, na rozplynięcie się w morzu anglosaskim.

Rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych jest zadziwiający. Jest on jednak wynikiem nie tyle ustroju Stanów, ile ogromnych bogactw naturalnych, dopiero od niedawna wyzyskiwanych przez doborowy materiał ludzki, jakim są emigranci z Europy.

Stara, przeludniona Europa nie mogłaby się nawet po zniesieniu granic rozwijać w takim tempie, jak Stany Zjednoczone. Z dobrodziejstw „Paneuropy“ korzystałyby głównie narody liczniejsze i bogatsze. Gdyby zniesiono granice polityczne, to na ziemię słabiej zaludnioną skierowałyby się emigracja z obszarów gęsto zaludnionych. A więc n. p. Niemcy kolonizowałyby bez przeszkody Polskę. Po zniesieniu granic celnych przemysł państw bogatych zdusiłby przemysł państw młodych, dopiero rozwijających się. Krótko mówiąc, zniesienie granic naraziłoby narody słabsze na niebezpieczeństwo utraty ziemi ojczystej i upadek gospodarczy. Najlepiej powodziłoby się zapewne Niemcom, którzy tworzyliby największą część ludności „Paneuropy“.

Za przewrotami w stosunkach ludnościowych musiałyby pójść duże przemiany społeczne i kulturalne. Choć „paneuropejczycy“ obiecują wszystkim narodom szeroką autonomję, to jednak trudno uwierzyć, by mogły istnieć obok siebie monarchje feudalne i republiki socjalistyczne, państwa katolickie i ateistyczne. Musiałoby się wprawdzie sprzecznosci usunąć. Zmiany nie szłyby zapewne w pożądanym kierunku. Coudenhove jest sympatykiem socjalizmu i zwolennikiem rozdziału Kościoła od państwa.

To samo, co o „Paneuropie“, można powiedzieć o wielu innych pomysłach internacjonalistycznych. Pozornie piękne i wzniosłe kryją w sobie mnóstwo niebezpieczeństw dla tych, którzy ponad dobrobytem materialnym stawiają obowiązki religijne i narodowe.

Żydzi, którzy nie mając w Europie własnej ojczyzny, wszędzie mogą się czuć dobrze, oraz Niemcy, niezadowoleni z granic wytkniętych w Wersalu, stosunkowo najwięcej popierają ideę „Paneuropy“. Nic w tem dziwnego. Polska jednak nie ma powodu „paneuropejczykom“ pomagać. Polska powinna sobie życzyć, by w życiu międzynarodowym stosowano zasady etyki chrześcijańskiej, ale nie może pragnąć, by dla wątpliwych korzyści materialnych usiłowano zlekceważyć wielkie dobra duchowe.

Nie rekordy komunikacyjne i nie wskaźniki drożyzniane są najlepszym węzłem, łączącym jednostki w społeczeństwa, lecz religja, język, kultura, historia, wogóle to wszystko, co tworzy treść wielkiego słowa: Ojczyzna.

TREŚĆ:

- Idee „paneuropejskie“ a idea narodowa
Tam, gdzie socjaliści rządzą..
Polacy najoszczędniejszym narodem w Europie w r. 1928
Wielkie powodzenie polskiej komedji we Francji
Gromniczna
Zmiana w rozkładzie jazdy na linii kolej. Tarnów—Szczucin
Dzieci dla dzieci
Dom przyszłości
Opłatek Chrześ. Związków Robotniczych
Listy: Z Wojnicza — Ze Szczucina
Stały Teatr Amatorski
Festyn na lodzie w II. gimnazjum
Mościce, Nowy Chorzów, wielki Tarnów
Kronika
Wieczory dyskusyjne Chrześ. Związku Młodzieży pracującej „Odrodzenie“
Z bału akademickiego

ujęta w jakieś przepisy organizacyjne. Uposażenie katechetów są ponad wszelki wyraz niewystarczające, nowomianowani katecheci w ciągu całych miesięcy nie otrzymują wynagrodzenia. To samo dotyczy nauczycieli świeckich, udzielających nauki religji.

Mówczyni zapoznała radę z odezwą związku wolnomysłlicieli i czerwonego centralnego stowarzyszenia nauczycieli, wzywającą wolnomyslnie usposobionych rodziców, by nie pozwalali dzieciom swym brać udziału w praktykach religijnych. Odezwa żąda jeszcze od rodziców, by dzieci nie wstawały z miejsc podczas modlitwy i by nie uczestniczyły w modlitwie. Następstwa tego podburzania są także, że dzieci socjalistycznych rodzin przeszkadzają podczas wykładów religji i szydzą z tych swoich kolegów, którzy chodzą na naukę religji. W 16 okręgu, gdy dzieci szły do Komunii św., musiało przed kościołem postawić posterunek, ponieważ była obawa, że zostaną napadnięte przez podburzone dzieci socjalistyczne.

Zaniechanie moralne dzieci jest przerażające. Dochodzi do tego, że wenerycznie chore dzieci przebywają wśród zdrowych. Po kilku klasach kursują najbezwstydniejsze rysunki. Radna Schlösinger wezwała radę szkolną miasta, by bronila młodzieży przed zalewem pornografji.

Gdzie tylko dorwą się socjaliści do rządów to wszędzie pierwszą ich działalnością jest walka z religją katolicką. W Polsce wypierają się tego i tumanią biednych robotników, że zostawiają każdemu religję, jako rzecz prywatną.

Polacy najoszczędniejszym narodem w Europie w r. 1928.

Według danych, zebranych przez biuro zjazdów instytucji oszczędnościowych — należy stwierdzić stały wzrost wkładów oszczędnościowych w Polsce. Na 1 stycznia 1928 roku ilość oszczędności w kasach komunalnych wynosiła 184 milj. zł., a na 31 października 1928 r. wzrosła niemal dwukrotnie, bo do 328.8 milj. zł., przyczem ilość kas wzrosła w ciągu tego okresu z 239 do 285. To samo zjawisko zaobserwować mo-

Tam, gdzie socjaliści rządzą...

W czasie obrad wiedeńskiej rady miejskiej mającej jak wiadomo znaczną przewagę socjalistyczną — nad budżetem szkolnictwa radna p. Schlösinger, nauczycielka, zaznaczyła, że posyłanie dzieci do szkół gminy wiedeńskiej jest narażaniem ich na niebezpieczeństwo. Stosunki w tych szkołach są skandaliczne.

Nauczyciele, którzy przyznają się do swo-

ich chrześcijańskich przekonań, są szykanowani i przenoszeni i nie mogą otrzymać stanowisk kierowniczych. Dzięki tej polityce personalnej szkoły i zakłady wychowawcze stały się siedliskami walki z religją i terroru partyjnego. Walka zwraca się przedewszystkiem przeciwko nauce religji. Od początku roku szkolnego upływają całe miesiące nim nauka religji zostanie

